

række internationale forskere, der er optaget af FN-spørgsmål, er de af den modsatte opfattelse. De efterlyser, at der er nogle fælles kriterier.

Så summa summarum: Jeg synes, det er dybt bekymrende, hvis regeringen med det her er på vej til at etablere en international orden, hvor grupper af lande i høj grad i virkelighedens verden kan fortolke frit, som der også var det amerikanske ønske, da man diskuterede den nye NATO-doktrin.

Jeg synes, det er bekymrende, og jeg synes, det er groft at tage FN til indtægt for en retsløshed, som FN ikke selv ønsker, og jeg synes, det er alt, alt for tidligt allerede nu at afvise, at man kan finde et sæt af nye spilleregler. Den opmærksomme lytter ville have været opmærksom på, at de nye spilleregler, også i mit indlæg, ikke var de gamle spilleregler, men var et forsøg på at finde nye spilleregler, og jeg efterlyser: Er man villig til det, for så synes jeg, debatten har været nyttig og nødvendig.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Jeg tror, at det, hr. Villy Søvndal er på vej til, er at opfinde en retsorden, som ikke nødvendigvis vil kunne fungere i alle de menneskeretlige krisituationer, som det drejer sig om at forhindre bliver til katastrofer. Det er den væsentlige forskel mellem hr. Villy Søvndal og mig i vores to indlæg.

Det var jo også dér, hvor der var den forskellige opfattelse, regeringens og DUPI's, og det er: Skal man formulere et nyt sæt spilleregler, en kodeks, en doktrin, eller skal man sige, at det kan man ikke? Mit synspunkt er, at det kan man ikke. Det er sådan med nødretten, at den er altså i en situation, hvor man siger, at nu går det for vidt, her må gribes ind, og der er ikke to situationer, der er ens.

I 1970'erne var jeg også ude for SF'ere, som meget gerne ville have ret til civil ulydighed ind i loven, og dér måtte jeg sige til SF'erne, at hvis man sætter det at have ret til civil ulydighed ind i loven, jamen så er det ikke civil ulydighed længere, for så er det lovmedholdeligt.

Og derfor skal vi her se på, at vi kan ikke dække alle situationer. Jeg er enig i de grundbetingelser, som DUPI har noteret er rimelige, men jeg vil ikke sætte dem ind i en kodeks.

Og dér vil jeg så også gerne lige henvise til DUPI's rapport, der siger, at der er det væsent-

lige fortrin ved ad hoc-strategien, at der ikke er behov for at forhandle nye retlige rammer eller formulere doktriner eller erklæringer, der alt sammen højest sandsynligt blot ville forværre den nuværende uenighed om humanitær intervention uden Sikkerhedsrådets bemyndigelse, og til sidst understreger, at dette jo også er med til at sikre, at man søger maksimalt at få Sikkerhedsrådets godkendelse; det er side 131.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal sige til hr. Per Stig Møller, at jeg ikke efterlyser en ny doktrin, jeg efterlyser nogle almenyttige kriterier. Jeg er enig i, at det er svært at lave en doktrin, hvor verden lige præcis skal se sådan ud, hvis man skal intervenere, fordi nødret er uforventelig og derfor undefinerbar på forhånd.

Men jeg vil så modsat spørge hr. Per Stig Møller: Hvilke af de fem kriterier, som DUPI har stillet op, synes hr. Per Stig Møller så har karakter af en doktrin, hvilke af dem er ikke rimelige? Jeg behøver næppe at gentage dem, men det kan jo ikke være det, at man ikke skal have en egeninteresse. Det vil jeg tro at hr. Per Stig Møller umiddelbart er enig i som et kriterium, også at der skal flere lande med.

Det er i øvrigt også al vores erfaring, hvad enten det var Bosnien eller Kosovo eller Albanien, eller hvor det var, at det var ønskeligt, at flere lande skulle med. Det vil jeg også tro at hr. Per Stig Møller er enig i. Også at magtanvendelse skal være proportional og nødvendig, at der skal være et rimeligt forhold i det, det må også være et konservativt grundsynspunkt. Også at Sikkerhedsrådet skal være ude af stand til at handle, for ellers er det vel et ønske også i medfør af hr. Per Stig Møllers ordførertale, at det så går igennem Sikkerhedsrådet.

Så jeg forstår ikke, hvori det doktrinære ligger i at indføre fem regler, der må siges at være af universel karakter, hvis vi skal styre en situation, hvor vi desværre i stigende grad ser grupper af landes villighed til at reagere selv.

Det er jo noget nyt, det er noget helt nyt, at vi ser, at den type af aktion, som vi har set i Irak og senest i Kosovo, gennemføres uden FN's Sikkerhedsråd.

Så jeg vil spørge helt konkret: Hvilke af de fem kriterier er det, der støder an i forhold til hr. Per Stig Møller?